

versitetet. Jeg tænker særlig ogsaa paa den storartede Virksomhed, som vi have i Statens Lærerkursus, baade dens Sommerkursus og dens etaarige Kursus, hvorigennem der jo hvert Aar spredes stor Oplysning til Landets Lærere og gennem dem selvfølgelig ud til hele Befolkningen. Jeg tænker paa den store Folkehøjskolebevægelse, og jeg vil navnlig henlede Opmærksomheden paa den Samvirken, der i de senere Aar er kommen mellem Universitetet og Folkehøjskolens Lærere, idet der hvert Efteraar er et Universitetskursus for Højskolernes Lærere, hvor de faa Vejledning til at drive deres Studier paa en saadan Maade, at de dygtigere end hidtil kunne sprede den videnskabelige Oplysnings Resultater ud i Befolkningen. Og jeg vil endelig nævne den storartede Foredragsvirksomhed, som vi have her i Landet gennem de mangfoldige Foredragsforeninger. Det er ikke mig bekendt, at man i England eller i de andre Lande, som have optaget Universitetsbevægelsen efter det engelske Snit, har Institutioner, der paa den Maade sprede Oplysningen ud blandt den store Befolkning, og jeg kan ikke se rettere, end at den Oplysning, der meddeles gennem disse Kurser, gennem Folkehøjskolerne osv., ikke blot ved seks Foredrag ad Gangen, men gennem Maanedes og gennem halve og hele Aar, er en ganske anderledes solid Udvidelse af Universitetsvirksomheden end den, der kan naas gennem disse korte Foredragsrækker. Nu ved jeg meget godt, at adskillige ville sige: Ja, men al den Oplysning, vi saaledes hidtil have haft, er forskellig fra det, der nu paatænkes, idet dette skal være den rene Videnskab. Man skal gennem disse Foredragsrækker føre Befolkningen ind i Videnskabens Værksteder, lære den at kende Videnskabens Metoder og lære den derigennem selv at gøre Slutningerne og udfinde Resultaterne. Og man plejer jo desuden at sikre sig det, der saaledes meddeles, ved at have en Eksamen med Eksamensbevis ved Afslutningen af disse Foredragsrækker. Paa den Maade bliver det noget ganske andet end det, vi hidtil have haft, noget langt mere videnskabeligt. Jeg maa tilstaa, at for mig er dette en højst aparte Forestilling om Videnskabelighed. Jeg har en ganske anderledes høj Forestilling om det videnskabelige Arbejde, og det er mig en Gaade, at Videnskabsmænd af virkelig Betydning ville lægge Navn til en Plan, som gaar ud paa at føre Folk, der ikke have nogen særlig Forberedelse, ind i det egentlige viden-

skabelige Arbejde gennem den Art korte Indblik deri, som de kunne faa ved disse Kurser og gennem den Art Eksaminer, der her kan være Tale om. Mig forekommer det, at man ad den Vej paa ingen Maade virkelig vil kunne sprede Oplysning, søm duer noget, men at man meget let, hvis man fastholder Forestillingen om, at man paa denne Maade gør Tilhørerne delagtige i selve det videnskabelige Arbejde, kommer til at skabe en Del indbildske Folk, der med deres Eksamensbevis i Haanden komme og ville gøre gældende, at de ere en Slags bitte smaa Videnskabsmænd. Jeg tror, det var noget af det farligste, man kunde gøre, at give Folk den Forestilling, at de ved at høre saadanne korte Foredragsrækker være blevne Videnskabsmænd, selv om det var i det mindste Format. Jeg tror ogsaa, man vil komme bort fra denne Forestilling om, at det er den rene Videnskab, man skal docere, og fra den Forestilling, at man gennem Eksamensbevis kan udrette noget synderligt. Jeg tror, at naar den første Nysgerrighed er forsvunden, vil man ikke her til Lands, naar man undtager enkelte Vigtigmagere, jage efter at faa saadanne Eksamensbeviser at kunne løbe omkring med og vise frem. Det tror jeg vil falde ganske bort efterhaanden. Jeg tror, det vil gaa saaledes, som det allerede er i Færd med at gaa i England, det, man der ønsker at faa ud af Foredragene, er dygtige, populærvidenskabelige Foredrag om Historie eller Naturvidenskab. Og saadanne dygtige, populærvidenskabelige Foredrag kunne selvfølgelig have meget stor Betydning, det kommer ganske an paa, hvorledes de blive holdte, og hvilken Tendens de faa. Jeg tror ikke, man kan være sikker paa, at disse Foredrag virkelig ville blive holdte saaledes, at den almindelige Befolkning vil kunne høre dem med Udbytte, derigennem, at det er Universitetet, der bestemmer Foredragsholderne, thi der er jo en Gang en ikke saa lille Forskel paa at være en dygtig Videnskabsmand og paa at have Evner til at holde populære Foredrag for Folk, der mangle videnskabelig Fordannelse. Der er selvfølgelig mange Videnskabsmænd, der kunne gøre det og gøre det udmærket, men der er sandelig ogsaa en stor Mængde dygtige Videnskabsmænd, der aldeles ikke kunne tale til Menigmand, saaledes at han kan faa noget ud deraf. Deres Tale vil ofte gaa helt hen over Hovedet paa Tilhørerne. Imidlertid vil det vel efterhaanden nok rette sig, thi efterhaanden vil man kun kunne benytte dem,